

me!dcriteria

Verwijsindex.nl

jeugd in beeld

me!dcriteria

Een goede Verwijsindex valt of staat met de kwaliteit van de meldingen. Maar wanneer doet u een melding en wanneer niet? Deze meldcriteria helpen u, de professional, bij het maken van die afweging.

Vermoedt u dat een jeugdige in zijn ontwikkeling en opgroeien wordt belemmerd? Dan kunt u de meldcriteria gebruiken als een hulpmiddel bij het kwalificeren van het risico.

Hoe werkt het?

De meldcriteria zijn ingedeeld in vijf leefgebieden: Materiële omstandigheden, Gezondheid, Opvoeding & Gezinsrelaties, Onderwijs & Werk en Sociale omgeving buiten gezin en school. Bij ieder leefgebied staan vragen en relevante meldcriteria genoemd.

Op de volgende pagina staat meer uitleg over wat er gebeurt als er een match ontstaat tussen twee of meer hulpverleners uit verschillende gemeenten of samenwerkingsverbanden.

Verwijsindex.nl

jeugd in beeld

Op de laatste pagina vindt u een notitiepagina. Hier kunt u per leefgebied uw eigen opmerkingen en notities noteren.

In deze handreiking wordt de term jeugdige gebruikt. Voor deze term kan zowel kind, puber, baby, jongere als peuter worden gelezen.

Afweging

Deze meldcriteria vormen geen uitputtende lijst. U als professional maakt altijd de afweging om te melden. Naast dat u kijkt naar risicovolle situaties rondom de jeugdigen, is het verstandig om ook eventuele beschermende factoren mee te wegen voordat u een melding doet. Neem bijvoorbeeld een verzuimende leerling, maar met voldoende resultaten, betrokken ouders en de wetenschap dat de familie op wintersport gaat.

Online raadplegen

De ontwikkelingen in de sector jeugd staan niet stil. Daarom zijn deze meldcriteria ook online te raadplegen via **www.meldcriteria.nl**. Op deze website staat de meest actuele informatie.

Wat te doen bij...

Een match over gemeentegrenzen

De meeste matches worden gemaakt binnen een lokaal samenwerkingsverband. Maar als jeugdigen wonen, spelen en leren in verschillende gemeenten, ontstaat er soms een 'match over gemeentegrenzen'.

U krijgt dan bericht van de landelijke Verwijsindex risico's jeugdigen (VIR) met daarin een voor u onbekende organisatie en professional.

De verwerking van deze match vraagt extra aandacht, omdat er hulpverleners uit meerdere convenanten bij betrokken zijn.

Alle professionals die bericht krijgen van een dergelijke match moeten:

1. contact opnemen met de professional die de melding gedaan heeft;
2. dit tevens registreren in het risicosignaleringsysteem;
3. melding doen bij de gemeentelijke regievoerder;
4. bij onduidelijkheid contact opnemen met de leverancier van het systeem.

Verhuisberichten

Als een risicojeugdige naar een andere gemeente verhuist, krijgt de VIR bericht van het bevolkingsregister. De VIR maakt een bericht met alle actieve meldingen aan en stuurt deze naar de nieuwe gemeente. Zo weet de gemeentelijke regievoerder van de nieuwe gemeente dat de jeugdige

is gemeld in de VIR, maar ook door welke organisatie(s). Het is zijn taak om toe te zien dat deze informatie wanneer nodig wordt geregistreerd in de lokale verwijsindex en de informatie uit te zetten bij de lokale instanties.

Opvragen historie VIR

Bij een melding geeft de VIR een notificatie als er eerder meldingen zijn geregistreerd. Alleen als een professional vermoedt dat de historie voor de huidige casus relevant is, kan deze worden opgevraagd. De naam van de professional en de datum van opvraag worden bijgehouden om de privacy van de jeugdige te waarborgen.

I. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Materiële omstandigheden'

1. Hiermee wordt bedoeld dat de krapte van de woning de ontwikkeling van de jeugdige in de weg staat, zoals onvoldoende privacy, onvoldoende rust- en speelruimte, geen eigen bed of geen studeerplek.
2. Bijvoorbeeld omdat er sprake is van onveilige ramen of deuren of kapot sanitair, problemen met verwarming, elektriciteit, vocht of ongedierte.
3. Dit geldt als gas, water, licht of elektriciteit gedurende het afgelopen jaar afgesloten zijn geweest en/of er geen kookgelegenheid aanwezig is.
4. Dit betekent dat er sprake is van slechte hygiëne, ontoereikend beddengoed (bijvoorbeeld onvoldoende warme dekens in de winter en/of een onveilig kinderbed of box), ontoereikende (winter)kleding en ontoereikend eten en drinken (zoals maaltijden overslaan, geen dagelijkse warme maaltijd of ongezond eten).
5. Dit houdt in dat het gezin (of de jeugdige zelf indien deze, al dan niet begeleid, zelfstandig woont) niet in staat is om de jeugdige te voorzien van de volgende dingen: in voldoende mate ontspanning (vakantie, sport, spel), eenvoudig speelgoed of sportbenodigdheden, mee kunnen doen aan schoolactiviteiten (bijvoorbeeld schoolreisje), faciliteiten om te studeren of kennis te verzamelen (ontbreken van bijv. computer, televisie, meubilair).
6. Hiervan is sprake wanneer de ouder/jeugdige achterstallige betalingen heeft, of als binnen de afgelopen twaalf maanden gas of elektra afgesloten is geweest vanwege onbetaalde rekeningen, of hij heeft moeten lenen voor het betalen van dagelijkse benodigdheden, of de ouder/jeugdige een vorm van budgetbeheer, minnelijke- of wettelijke schuldhulpverlening krijgt.
7. Er komt geen inkomen van betaald werk binnen en het gezin leeft (met moeite) van een uitkering, de jeugdige/het gezin laat zich onderhouden door anderen of krijgt geld uit criminele activiteiten.
8. Een ontoereikende buurt betekent onder andere dat er weinig of geen sociale voorzieningen zijn en/of dat er onvoldoende speelmogelijkheden zijn. Een onveilige buurt betekent dat er bijvoorbeeld sprake is van criminaliteit, veel verkeer of overtredingen als vervuiling.
9. Hierdoor verandert niet alleen de directe woonomgeving, maar is er ook sprake van regelmatige schoolwisselingen en/of het wisselen/vermijden van hulp- of zorgverlenende instanties.
10. Geen toelichting.

I. Materiële omstandigheden

Dit leefgebied betreft de woonomstandigheden van de jeugdige, de kwaliteit van de huisvesting en van de buurt waarin het huis staat en andere factoren die van invloed zijn op de materiële omstandigheden waarin de jeugdige opgroeit (zoals financiële problemen van de ouders). Sommige van deze meldcriteria hoeven op zichzelf geen probleem te zijn, voor het melden bij de Verwijsindex moet er sprake zijn van een ongunstig effect op de ontwikkeling van de jeugdige.

1. De jeugdige woont in een extreem krappe woning
2. De woning (van het gezin) van de jeugdige biedt een onvoldoende veilige omgeving en heeft daarom op bepaalde punten verbetering nodig
3. Er zijn problemen met (basis)voorzieningen in de woning
4. De jeugdige krijgt onvoldoende materiële verzorging
5. Er is sprake van onvoldoende investering in algemeen gangbare uitgaven
6. Het gezin/de jeugdige heeft financiële problemen
7. Het gezin/de jeugdige is voor het inkomen afhankelijk van een uitkering en/of anderen
8. Het gezin/de jeugdige woont in een buurt die ontoereikend of onveilig is voor het grootbrengen/ opgroeien van jeugdigen
9. Het gezin/de jeugdige verhuist regelmatig
10. Het gezin/de jeugdige heeft geen vaste woon- of verblijfplaats

Draai om voor
de toelichting

II. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Gezondheid'

1. Bijvoorbeeld (onvoldoende zorg bij) een (chronische) ziekte of handicap, groei- en ontwikkelingsproblemen en/of een situatie waarin ouders de problemen/handicap onvoldoende er-/herkennen.
2. Geen toelichting.
3. Dit betekent dat er sprake is van ongezonde of onvoldoende voeding, onvoldoende consultatiebureaubezoek, onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg, onvoldoende psychische of psychiatrische zorg, terugkerende ziekten door onvoldoende zorg, traag herstel door onvoldoende zorg. Of er is sprake van Munchausen by proxy: een stoornis van de ouder, waarbij deze de jeugdige bewust ziek maakt.
4. De jeugdige is regelmatig ziek. Heeft onverklaarbare plekken, wonden, kneuzingen, krab- bijt- of brandwonden, botbreuken, littekens. Is niet (meer) zindelijk op een leeftijd waarop men het verwacht. Blijft achter (in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling). Heeft verwondingen, infecties aan anus en/of geslachtsdelen, problemen bij het plassen, seksueel overdraagbare ziekten. Is besneden (meisjes en jongens), heeft medische en lichamelijke complicaties door besnijdenis, eetproblemen of zwangerschap.
5. Geen toelichting.
6. Geen toelichting.
7. Geen toelichting.
8. De ouder heeft een ziekte, handicap en/of probleem, die het normale functioneren belemmert (en daarmee ook de opvoeding of verzorging van de jeugdige of het ongeboren kind).
9. Roken, gebruik van alcohol of drugs, slechte voeding tijdens de zwangerschap. In het algemeen gaat het om een risicovolle levensstijl (dit kan ook prostitutie, overmatige stress of extreem afvallen zijn).
10. Overlijden familielid of geliefd persoon, langdurige ziekte van een gezinslid, scheiding, ongeval binnen de familie, slachtoffer van geweld of misdrijf.

II. Gezondheid

Dit leefgebied betreft de lichamelijke en de geestelijke gezondheid van de jeugdige en/of de ouder(s) en het functioneren en de ontwikkeling van de jeugdige. Sommige van deze meldcriteria hoeven op zichzelf geen probleem te zijn, voor het melden bij de Verwijsindex moet er sprake zijn van een ongunstig effect op de ontwikkeling van de jeugdige.

1. De jeugdige heeft fysieke, zintuiglijke problemen en/of handicaps
2. De jeugdige heeft sociale, emotionele, cognitieve of gedragsproblemen en/of een specifieke emotionele stoornis of gedragsstoornis (of er onvoldoende zorg voor)
3. De jeugdige krijgt onvoldoende of teveel lichamelijke en medische verzorging
4. De jeugdige heeft (onverklaarbaar) letsel en/of lichamelijke klachten die op kindermishandeling of jeugdprostitutie kunnen wijzen
5. De jeugdige is minderjarig en (aanstaand) ouder
6. Er is sprake van middelenmisbruik (alcohol, drugs, medicatie), gok- of computerverslaving bij de jeugdige
7. Er is sprake van middelenmisbruik (alcohol, drugs, medicatie), gok- of computerverslaving bij de ouder, verzorger, of ander gezinslid
8. De ouder, verzorger, of ander gezinslid heeft fysieke, zintuiglijke problemen en/of handicaps, sociale, emotionele, cognitieve of gedragsproblemen en/of een specifieke emotionele, gedrags- of persoonlijkheidsstoornis
9. Risicovol gedrag van een zwangere vrouw die de gezondheid van het ongeboren kind kan schaden
10. Ingrijpende gebeurtenissen (life events)

Draai om voor
de toelichting

III. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Opvoeding & Gezinsrelaties'

1. Dit heeft betrekking op zeer regelmatige ruzies, ernstige conflicten of voortdurende spanning tussen ouders en/of andere gezinsleden, die het gezinsleven ernstig ontregelen.
2. Problematische affectieve band, tekorten in communicatie, conflicten, hechtingsprobleem.
3. Iemand van wie de jeugdige afhankelijk is (een ouder of een andere persoon) brengt de jeugdige fysiek of psychisch schade toe door bedreiging of geweld van fysieke, psychische of seksuele aard. Voorbeelden van kindermishandeling: seksueel misbruik, emotioneel geweld (bijvoorbeeld uitschelden, negeren, afwijzen), lichamelijk geweld, een omgeving met weinig warmte, veel kritiek, verwaarlozing of een andere vorm van mishandeling (denk bijvoorbeeld aan besnijdenis van meisjes en eerwraak). Daarnaast gaat het ook om getuige zijn van huiselijk geweld (bijvoorbeeld mishandeling van andere gezinsleden binnen het gezin).
4. Dit kan betekenen dat de ouders onvoldoende opvoedingsvaardigheden en/of opvoedingsgezag hebben om de jeugdige adequaat te kunnen opvoeden (bijvoorbeeld onvoldoende inzicht in wat de jeugdige kan, laten de jeugdige onbeheerd achter, houden onvoldoende toezicht, hebben geen oog voor veilige omgeving, stellen te veel eisen/grenzen of juist te weinig, zijn inconsequent, onduidelijk, laten teveel (zorg)verantwoordelijkheden aan de jeugdige over die niet passen bij diens leeftijd of ontwikkeling). Het kan ook betekenen dat het functioneren of gedrag van de jeugdige dermate problematisch is (bijvoorbeeld overmatig huilen, druk, agressief gedrag, veeleisend), dat de ouders dit niet (meer) aankunnen.
5. Dit is het geval wanneer de ouder regelmatig of bijna altijd het gevoel heeft de jeugdige (of andere kinderen in het gezin) of hun eigen problemen niet meer aan te kunnen.
6. Bijvoorbeeld hele jonge ouders, ouders met een verstandelijke handicap, alleenstaande ouder, ouder(s) zelf mishandeld als kind, ouder(s) met een laag zelfbeeld of weinig zelfvertrouwen, de jeugdige is ongewenst door de ouders, verhouding draaglast-draagkracht uit balans.
7. De jeugdige is onder toezicht gesteld (OTS) of onder voogdij geplaatst.
8. Bijvoorbeeld verlies gezinslid door overlijden/echtscheiding, komst nieuw gezinslid (door geboorte, adoptie, pleegzorg, nieuw samengesteld gezin), uithuisplaatsing van de jeugdige, snelle wisseling van verzorgers van de jeugdige.
9. Geen toelichting.
10. Geen toelichting.

III. Opvoeding & Gezinsrelaties

Dit leefgebied betreft de pedagogische en relationele condities in het gezin waarin de jeugdige opgroeit. Sommige van deze meldcriteria hoeven op zichzelf geen probleem te zijn, voor het melden bij de Verwijsindex moet er sprake zijn van een ongunstig effect op de ontwikkeling van de jeugdige.

1. Er is onenigheid binnen het gezin of tussen de ouders
2. De relatie van de jeugdige met zijn ouders is problematisch
3. De jeugdige is slachtoffer van kindermishandeling
4. De ouders hebben problemen in de opvoeding van de jeugdige
5. De ouder (die een rol speelt in de verzorging en opvoeding van de jeugdige) is overbelast
6. Er zijn factoren die het ouderschap bemoeilijken
7. Er is sprake van een civielrechtelijke kindbeschermingsmaatregel
8. Er zijn problemen met veranderingen in de gezinssamenstelling (die voor instabiliteit in het gezin zorgen)
9. Er is sprake van hulpverlening aan een gezinslid vanwege ernstige problematiek
10. Een ander gezinslid dan de jeugdige is betrokken bij criminele activiteiten

Draai om voor
de toelichting

IV. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Onderwijs & Werk'

1. Vermoede of gediagnosticeerde leerstoornis, leerprobleem, taal- en/of spraakachterstand, ontwikkelingsvertraging en/of –achterstand, lage intelligentie, concentratieproblemen, onvoldoende of wisselende werkhouding of motivatie, onvoldoende taakgerichtheid.
2. De jeugdige maakt zich snel zorgen, is snel overstuur, klampt zich vast in nieuwe situaties, heeft veel tijd nodig om te wennen. Is onzeker, angstig, gespannen, heeft faalangst, neerslachtig, teruggetrokken, eenzaam, gesloten, stil, verlegen, passief, lusteloos, somber. Twijfelt veel, voelt zich nutteloos, waardeloos, klaagt over hoofdpijn, buikpijn of misselijkheid, schaamt zich, heeft schuldgevoelens, piekert, heeft weinig plezier, voelt zich ongelukkig, vermijdt oogcontact en lichamelijk contact, heeft suïcidegedachten.
3. De jeugdige is eenkennig, gesloten, vaak alleen, heeft geen goede vriend of vriendin, kan niet makkelijk vrienden maken, wordt over het algemeen niet aardig gevonden door anderen, wordt getreiterd of gepest door anderen, heeft geen goed contact met klasgenoten en leraren, heeft geen vertrouwensband met leraar of mentor, wordt gediscrimineerd op basis van etniciteit, ras, geloof, seksualiteit, handicap of anders.
4. De jeugdige houdt zich niet aan regels, heeft driftbuien en woede-uitbarstingen, is koppig en onhandelbaar, vecht met of pest anderen, gebruikt lichamelijk of verbaal geweld, vernielt of steelt dingen, liegt of bedreigt. Is overactief, druk, impulsief, onrustig, snel opgewonden, luidruchtig, brutaal, uitdagend, agressief. Schreeuwt, vloekt, doet stoer, schept op, discrimineert, pest, tiranniseert. Is prikkelbaar, achterdochtig, wreed, gemeen, overheersend. Ervaart zelf geen probleem (terwijl er wel een probleem is). Gebruikt relaties, vertoont antisociaal gedrag, heeft delinquente vrienden(groepen). Ongewenste intimiteiten.
5. Geen toelichting.
6. Geen toelichting.
7. De jeugdige spijbelt veel en/of er is sprake van gedekt verzuim.
8. Geen toelichting.
9. Negatief school- en/of klassenklimaat, strafklimaat (bijvoorbeeld slaag tijdens onderwijs), negatief werkklimaat, problemen met leven in twee culturen. Inadequate begeleiding door leerkrachten, begeleiders of werkgever.
10. Laag opleidingsniveau van de ouder(s). Ouder(s) spreekt/spreken geen Nederlands. Analfabetisme van ouder(s). De ouder(s) zijn onvoldoende betrokken bij de opleiding van de jeugdige en/of houden de jeugdige onterecht van school af. Ouder haalt de jeugdige opeens van peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang of school af. Onvoorspelbaar breng- en haalgedrag van de ouders.

IV. Onderwijs & Werk

Dit leefgebied betreft het onderwijs (ook kinderopvang en buitenschoolse opvang) dat de jeugdige volgt en/of het werk dat de jeugdige heeft. Daarnaast gaat het ook om de omstandigheden die de onderwijs- en/of werksituatie van de jeugdige kunnen beïnvloeden. Sommige van deze meldcriteria hoeven op zichzelf geen probleem te zijn, voor het melden bij de Verwijsindex moet er sprake zijn van een ongunstig effect op de ontwikkeling van de jeugdige.

1. De jeugdige heeft problemen met het cognitief functioneren, leren en schoolprestaties
2. De jeugdige heeft emotionele problemen op school, kinderopvang, buitenschoolse opvang of werk
3. De jeugdige heeft problemen in het contact met anderen op school, kinderopvang, buitenschoolse opvang of werk
4. De jeugdige heeft gedragsproblemen op school, kinderopvang, buitenschoolse opvang of werk
5. De jeugdige is van school of kinderopvang gestuurd
6. De jeugdige wisselt veelvuldig van school of kinderopvang
7. De jeugdige is leerplichtig, maar gaat niet naar school
8. De jeugdige is niet meer leerplichtig, maar heeft geen baan, praktijkonderwijs, geen startkwalificatie, geen vrijwilligerswerk en/of participeert onvoldoende in de samenleving
9. Kenmerken van de school, kinderopvang, het werk die op problemen en/of risico's kunnen wijzen
10. Kenmerken van opleiding, werk, betrokkenheid ouder(s) die op problemen en/of risico's kunnen wijzen

Draai om voor
de toelichting ↻

V. Toelichting bij de criteria van leefgebied 'Sociale omgeving buiten het gezin en school'

1. De jeugdige is onvoldoende in staat zelf activiteiten te ondernemen, verveelt zich als een ander niet het voortouw neemt.
2. Hiermee wordt bedoeld dat de jeugdige en/of zijn ouders geen vrienden of familie in de buurt hebben die praktische of emotionele steun geven (bijvoorbeeld middels het opvangen van de kinderen, het lenen van geld of het luisteren naar problemen), waardoor zij in een isolement zijn geraakt of dreigen te raken. Dit kan ook recent of tijdelijk zijn, bijvoorbeeld bij een situatie van langdurige ziekte die leidt tot isolement en overbelasting.
3. De jeugdige en/of zijn ouders kunnen de weg naar instanties niet vinden, hebben weinig vertrouwen in anderen, voorzieningen of hulpverlening, hebben moeite met het maken van afspraken en zich aan regels houden. Gaan steeds naar andere voorzieningen (shopping).
4. Bijvoorbeeld een maatschappelijke achterstandsgroep, etnische minderheidsgroep, asielzoekend of vluchteling zijn, of vanwege geloof, sekse of seksuele geaardheid.
5. Een slechte relatie houdt in dat de jeugdige wordt gepest of dat de jeugdige emotionele, sociale, concentratie- of gedragsproblemen heeft, waardoor de relaties negatief worden beïnvloed. Ruzie met familie of vrienden of eerwraak, conflicten met burens of zorgen voor overlast.
6. Bijvoorbeeld agressief ten opzichte van anderen, zorgen voor overlast, extremisme.
7. De jeugdige en/of zijn ouders zijn met de politie in aanraking geweest, omdat zij zich schuldig gemaakt hebben aan strafbare feiten (overtredingen of misdrijven) zoals diefstal en geweld.
8. De jeugdige is slachtoffer van geweld, prostitutie, eerwraak, etc.
9. De jeugdige is in een jeugdinrichting geplaatst (jeugddetentie, PIJ) of zit in de jeugdreclassering.
10. De jeugdige is slachtoffer van een loverboy (pooier), laat zich makkelijk overhalen deel te nemen aan criminele activiteiten, is lid van een bende (slechte vrienden).

V. Sociale omgeving **buiten het gezin en school**

Dit leefgebied betreft de omgeving (en met name de relaties in die omgeving) van de jeugdige buiten het gezin en buiten school of werk en het gedrag van de jeugdige in die omgeving. Bijvoorbeeld de kwaliteit van vriendschapsrelaties, het gedrag van de jeugdige (met als mogelijk gevolg overlast of criminaliteit) op straat en openbare plekken (kinder- en jongerenwerk in buurthuis, winkels, café's, etc.). Sommige van deze meldcriteria hoeven op zichzelf geen probleem te zijn, voor het melden bij de Verwijsindex moet er sprake zijn van een ongunstig effect op de ontwikkeling van de jeugdige.

1. De jeugdige heeft geen hobby's of interesses en gaat uit zichzelf geen interactie aan met de sociale omgeving
2. De jeugdige en/of ouders hebben een gebrekkig sociaal netwerk
3. De jeugdige en/of ouders maken geen of weinig gebruik van (sociale) voorzieningen en/of zijn onbereikbaar voor voorzieningen en/of zijn zorgwekkende zorgmijders
4. De jeugdige en/of zijn ouders ervaren uitsluiting, discriminatie, intimidatie of pesterij als gevolg van het behoren tot een specifieke groep
5. De relatie tussen de jeugdige en leeftijdsgenoten en/of volwassenen is problematisch
6. De jeugdige en/of zijn ouders hebben in de leefomgeving gedragsproblemen
7. De jeugdige en/of zijn ouders zijn betrokken bij criminele activiteiten
8. De jeugdige is slachtoffer van criminaliteit
9. Er is sprake van een strafrechtelijke maatregel bij de jeugdige
10. De jeugdige is makkelijk beïnvloedbaar door anderen en daardoor kwetsbaar

Draai om voor
de toelichting

